

Kultaa kouluttajille loppuraportti

Tämän selvityksen kohteena on

Kultaa kouluttajille –ikäihmisten kouluttajaverkoston vahvistaminen ja koordinoitihanke

Hankekausi ja rahoitus: 1.4.2019-31.3.2022 OKM

Työntekijät: Elina Vuorjoki-Andersson, Teija Vihervaara, Saila Leppinen

Kotipesä: Liikunta

Synergia: VV- ja Ikiliikkujuhjelmat

Kumppanit ja tehtävät:

31 valtakunnallista järjestöä viestintäkumppanina

Tiiviimpi yhteistyö:

SoveLi ry, Kultaa kouluttajille starttikoulutukset ja viestintä

Kajaanan AMK, koulutusyhteistyö

Liikuntakeskus Pajulahti, koulutusyhteistyö

Jyväskylän koulutuskuntayhtymäGradia, koulutusyhteistyö

OSJ ry, pyritään tavoittamaan ja kouluttamaan vertaisohjaajia

Kohderyhmä

Liikunnan ammattilaiset

Vapaaehtoiset

Iäkkäät

Kunnat ja järjestöt

Päätavoite: Saada kouluttajaverkoston uusia liikunnan

ammattilaisia ja kokeneita vertaisohjaajia kouluttajiksiksekä vahvistaa heidän osaamistaaniäkkäiden liikunnan erityispiirteistä.

Keskeiset toimenpiteet:

Koulutukset: Koulutusten suunnittelu, muotoilu ja toteutus

Oppimislusta: Moodle –verkko-oppimislustan kehittäminen

Koulutussisällöt: Lähi- ja verkkokoulutusten sisältösuunnittelu ja päivittäminen

Kouluttajaverkosto: Verkoston täydennyskoulutukset sekä kouluttajien keskinäisen ja Ikäinstituutin välisen keskustelun lisääminen.

Koulutukset:

Aloituskoulutus: Kultaa kouluttajille starttikoulutukset

Kouluttajakoulutukset: VoiTas, Ulkoiluystäväksi iäkkäälle ja Kunnan Hoitaja

Täydennyskoulutukset: Liikuntaneuvontaa ikäihmisille, Voimaa etäjumbasta ja Yhteistoiminnalliset menetelmätsekä Kultaa kouluttajille-ajankohtaista.

Tiedonkeruu:

Määrällinen tieto, mm: koulutusten lkm, osallistujien lkm, toimintaa toteuttaneiden lkm, paikallisten koulutusten ja osallistujien lkm

Laadullinen tieto, mm: näkemykset koulutuksista ja sen sisällöistä, koulutuspalautteet

Lisätietoja: <https://www.voimaavanhuuteen.fi/kultaa-kouluttajille/>

Toteutuneen toiminnan / hankkeen lyhyt kuvaus

Kultaa kouluttajille oli ikäinstituutin kouluttajaverkoston toimintaa kehittävä hanke, jonka tavoitteena oli kouluttajaverkoston ja sen toiminnan laajentaminen sekä kouluttajien aktivoiminen ja heidän osaamisensa vahvistaminen. Tavoitteena oli saada lisää aktiivisia kouluttajia valtakunnalliseen kouluttajaverkoston ikäihmisten soveltavan liikunnan ja liikuntapalveluketjun tueksi toteuttamaan iäkkäiden liikuntaa.

Hankkeessa muotoiltiin ja päivitettiin koulutusten sisältöjä, toteutettiin yhdessä oppimisen ja verkosto-oppimisen menetelmiä sekä tuettiin paikallisten koulutusten toteutusta. Oppimislustaksi ja kouluttajien työtä tukemaan otettiin käyttöön Moodle. Moodlea kehitetään edelleen aktiivisesti Ikäinstituutin koulutuksiin sopivaksi tuottamalla sinne verkkosisältöjä kouluttajille ja aktivoimalla heitä keskinäiseen vuoropuheluun. Tavoitteena on, että kaikki kouluttajien tarvitsema ajankohtainen, jäsenelty tieto löytyy Moodlesta.

Kultaa kouluttajille –kouluttajaverkoston vahvistaminen ja koordinointi

Kouluttajaverkosto on vahvistunut liikunnan ammattilaisilla.

Kouluttajaverkoston osaaminen on parantunut

Kouluttajien keskinäinen vuorovaikutus on lisääntynyt.

Kouluttajaverkosto on jakanut iäkkäiden liikunnan tietotaitoa

LIIKUNNAN AMMATTILAISET, kokeneet vertaisohjaajat ja kouluttajaverkosto

OSAAMINEN

IKÄINSTITUUTTI

Kultaa kouluttajille -koulutukset

- Starttikoulutus
- Kouluttajakoulutukset
- Täydennyskoulutukset; liikuntaneuvontakoulutus, etäohjattu terveystuikka, pedagogiset taidot

Koulutussisällöt käyttöön

- Koulutusten materiaalit
- Tuki paikallisiin ohjaajakoulutuksiin
- Moodle verkko-oppimisympäristö
- Voimaa vanhuuteen –VIP Facebook-ryhmä

Tulokset näkyviksi

- Tiedon keruu, arviointi ja raportointi
- Esittelyt eri foorumeissa

Ikäinstituutti

Kultaa kouluttajille -hanke oli puhtaasti koulutuksellinen hanke ja siinä tarjottiin maksuttomia koulutuksia liikunnan ammattilaisille ja kokeneille vertaisohjaajille. Hankkeessa toteutettiin Ikäihmisten liikunnan toimenpideohjelman suosituksia nro 9,8 ja 6.

9. Turvataan ikäihmisten terveystoiminnan kouluttajaverkostojen ylläpito

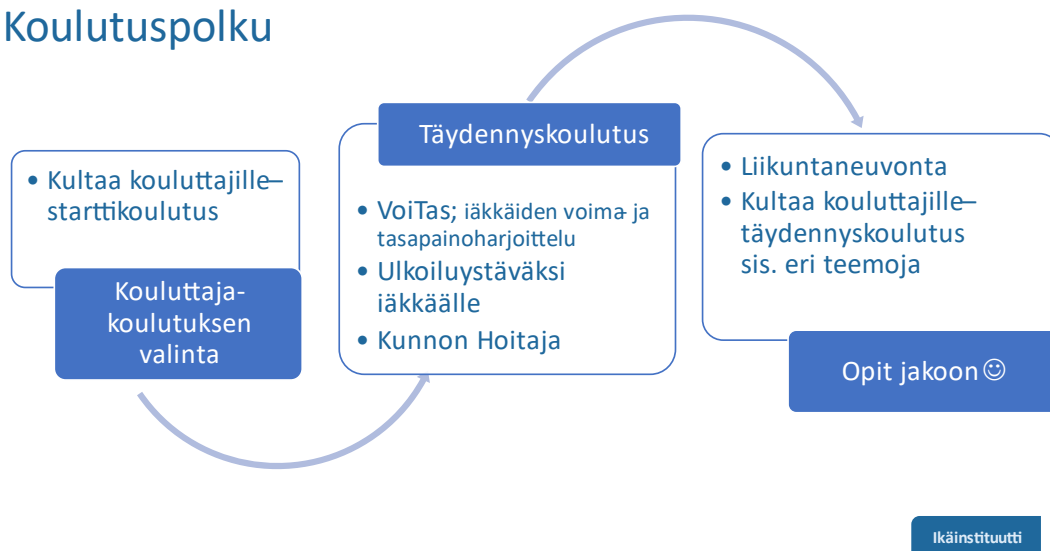
8. Kannustetaan eri oppilaitoksia ja organisaatioita lisäämään perus- ja täydennyskoulutuksiin ikäihmisten liikuntaa.

6. Lisätään ikäihmisille suunnattua liikuntaneuvontaa kunnissa

Koulutuspolku alkoi Starttikoulutuksesta, joka johdatteli tulevaan kouluttajan tehtävään.

Starttikoulutuksessa saatiin tietoa kouluttajana toimimisesta ja kouluttajaverkoston liittymisestä sekä maksuttomien kouluttajakoulutusten sisällöistä.

Koulutuspolku

Osallistujat saivat myös käyttöönsä kattavan, helposti hyödynnettävän materiaalipaketin.

Kouluttajaverkosto jakoi iäkkäiden liikunnan tietotaitoa edelleen muille toimijoille, opiskelijoille ja ikäihmisille.

Toiminnan / hankkeen tulokset

Koska koronapandemia 3/2020 lähtien vaikeutti lähikouluttamista, muotoilimme kaikkia Kultaa kouluttajille -hankkeen koulutuksia niin, että ne voitiin toteuttaa osittain tai kokonaan verkossa. Koulutuksissa hyödynnettiin yhteistoiminnallisia menetelmiä ja yhdessä oppimiseen tuotiin useita eri tapoja; lähi-, etä- ja hybridikoulutukset. Näillä toimilla koulutusten saatavuus lisääntyi. Tätä mallia toteutettiin hanketyöntekijöiden tuella onnistuneesti myös paikalliskoulutuksissa.

Verkossa toteutettaviksi muotoiltiin Kultaa kouluttajille -starttikoulutus, Ulkoiluystäväksi iäkkäälle -kouluttajakoulutus ja Liikuntaneuvontaa ikäihmisille -kouluttajakoulutus. Kunnon Hoitaja kouluttajakoulutus päivitettiin ja toteutettiin hybridikoulutuksena. VoiTas -koulutusta uudistettiin siten, että osa sisällöstä opiskellaan itsenäisesti Moodle- oppimisalustalla. Moodlea kehitettiin visuaalisesti ja sisällöllisesti vuorovaikutuksessa Ikäinstituutin henkilöstön ja käyttäjien kanssa. Myös koulutusmateriaalien dioja ja muita materiaaleja päivitettiin. Lisäksi seuloitiin tuoretta tutkimustietoa kouluttajien käyttöön.

Kultaa kouluttajille -starttikoulutuksia järjestettiin suunniteltua (3) enemmän (11) ja niihin osallistui yhteensä **90 henkilöä**. Kk -starttikoulutukseen osallistuneet sitoutuivat käymään 1–2 Ikäinstituutin kouluttajakoulutusta (VoiTas, Ulkoiluystäväksi iäkkäälle, Kunnon Hoitaja). Kk -starttikoulutus todettiin tarpeelliseksi kouluttajapolun avaajaksi. Kouluttajakoulutuksiin tutustumisen lisäksi materiaalien sisältöihin perehtyminen ja niiden soveltamiseen opastaminen koettiin tärkeiksi. Ikäinstituutin kouluttajakoulutuksissa on huomattu, että Kk -starttikoulutuksen käyneet ovat motivoituneita ja sitoutuneita tehtäväänsä kouluttajina.

Kouluttajaverkostoon liittyi hankkeen aikana **yhteensä 116 uutta liikunnan ammattilaista**, minkä lisäksi Liikuntaneuvontaa ikäihmisille -koulutukseen osallistui 30 ammattilaista. UY-kouluttajakoulutuksiin osallistui lisäksi kuusi vertaisohjaajaa. Hankesuunnitelmassa ollut tavoite 60 -80 uudesta liikunnan ammattilaisesta ylitettiin reilusti.

Kouluttajaverkostoon saatiin myös uusia opettajia oppilaitoksista, jotka voivat edistää ikääntyvien liikunnan osaamista ja integroida koulutusmoduleita osaksi ammatillisia opintoja; yhteensä 11 opettajaa Sataedusta, Kajaanin AMK:sta, Liikuntakeskus Pajulahdesta ja Gradiasta: VoiTas (4 hlöä), UY (1 hlö), KuHo (6 hlöä). Lisäksi UY kouluttajakoulutukseen osallistui kaksi senioriopettajaa.

Kultaa kouluttajille -koulutusten palautteiden perusteella osallistujat olivat erittäin tyytyväisiä koulutusten antiin pystyen hyödyntämään sisältöjä työssään ikäihmisten parissa. Palautteiden mukaan esim. Kunnon eväät -kortit ja videot soveltuvat ikäihmisten ohella myös maahanmuuttajille.

Kouluttajakoulutukseen sisältyy paikallisen ohjaajakoulutuksen pitäminen omalla paikkakunnalla. Vaikka koronarajoitukset estivät paikallisten koulutusten toteuttamisen suunnitelman mukaisesti, onnistuivat kouluttajat järjestämään niitä kuitenkin kohtuullisen hyvin:

Ulkoiluystävä > 317 henkilöä

Vanhus Valmentaja > 217 hlöä

VertaisVeturi > 242 hlöä

Kunnon Hoitaja > 13 hlöä

Liikuntaneuvontakokeilun paikkakuntakohtaiset suunnitelmat > 23 kpl

Kouluttajat hyödynsivät korona-ajan tulevien paikallisten koulutusten suunnitelmien tekemiseen Ikäinstituutin tuella. Paikallisia koulutuksia saadaan käynnistettyä lisää koronarajoitusten poistuessa.

Voimaa vanhuuteen -foorumiin 2/ 2020 osallistui kaikkiaan 194 hlöä, josta liikunnan ammattilaisia tai kokeneita vertaisohjaajia oli 58 henkilöä. VV-foorumissa esiteltiin Kultaa kouluttajille -hanke ja toteutettiin Kultaa kouluttajille -työpajat: Osallistavat menetelmät kouluttamisessa (16 hlöä) ja Vetovoimaa viestinnästä (21 hlöä).

Voimaa vanhuuteen -foorumiin 5/2021 osallistui 216 hlöä, joista liikunnan ammattilaisia ja vertaisohjaajia oli 82 henkilöä.

Maaliskuussa 2022 pilotoitiin Kultaa kouluttajille -kouluttajien täydennyskoulutus (Kultaa kouluttajille Treffit), jonka pedagoginen osuus toteutettiin yhdessä Opintokeskus Siviksen kanssa. Kultaa kouluttajille -treffit korvasi Liikkuen läpi elämän -seminaarin yhteyteen suunnitellun kehittäjäpäivän. Kk -treffit sai hyvän vastaanoton ja palautteissa toivottiinkin, että siitä tulee etänä toteutettava vuosittainen tapahtuma.

Tuotokset ja julkaisut hankkeessa kaudella 2020–2022:

- Sinustako ulkoiluystävä kouluttaja -artikkeli, Opetusalan Seniorijärjestö (OSJ) ry, Senioriopettaja -lehti 1/2020
- Infokirjeet Kk -starttikoulutuksen käyneille

- Painetut Kultaa kouluttajille -esitteet ja kirjekuori sekä kouluttajakassi Starttikoulutuksen käyneille
- Kouluttajakoulutuksista ideoita ikääntyneiden liikuntaan, lästä ja elämästä blogi, Ikäinstituutti 4/2020
- Koulutusten digiloikka, verkkouutiset, Ikäinstituutti 4/2020
- Maksutonta koulutusta Opetusalan Seniorijärjestö OSJ ry:n jäsenille!, infokirje senioriopettajille 8/2020
- Kultaa kouluttajille -hanke kutsuu ikääntyneiden liikunnan osaajat yhteen, Liikunnan ammattilainen -lehti 1/2021
- Voitas -valmentajaksi Kajaanin ammattikorkeakoulusta, lästä ja elämästä blogi, Ikäinstituutti 4/2021
- Ikäihmiset liikuntamotivaation lähteille, lästä ja elämästä blogi, Ikäinstituutti 8/2021
- Kouluttajakoulutus ikäihmisten voima- ja tasapainoharjoittelusta, HUR uutiskirje 9 /2021
- Kultaa kouluttajille -hankkeen opit, verkkouutiset, Ikäinstituutti 2/2022

Hanke toteutui pääosin hakemuksessa esitetyllä tavalla. Suunniteltuja lähikoulutuksia jouduttiin pandemiatilanteen takia perumaan. Tiukat koronarajoitukset estivät myös paikallisten lähikoulutusten pitämisen. Poikkeusolosuhteen tuomiin tarpeisiin reagoitiin ratkaisukeskeisesti muotoilemalla kouluttajakoulutuksia verkossa toteutettaviksi. Myös joitakin paikallisia koulutuksia toteutettiin osittain etänä Ikäinstituutin kouluttajien tuella. Koulutetut kouluttajat kohdensivat resurssinsa tulevien paikalliskoulutusten huolelliseen suunnitteluun ja tiedon jakamiseen.

Yhteistyö sidosryhmien kanssa

Kaikki 11 Kultaa kouluttajille -starttikoulutusta järjestettiin yhteistyössä SoveLi:n kanssa. Starttikoulutuksia toteutettiin kahdeksan enemmän kuin suunnitelmassa oli. Oppilaitosyhteistyö Liikuntakeskus Pajulahden, Gradian ja Kajaanin ammattikorkeakoulun kanssa toteutui suunnitellusti. Näissä oppilaitoksissa toteutetaan nyt VoiTas -kouluttajakoulutuksen VoiTas Valmentaja -koulutusmoduulia. Myös Sataedun AMK:n opettajia (5 hlöä) osallistui Kunnan Hoitaja -kouluttajakoulutukseen. He pilotoivat Kunnan Hoitaja -koulutuksen omassa oppilaitoksessaan sekä verkko- että lähikoulutusmuotoisina. Kaikki opettajat kertoivat hyödyntäneensä Ikäinstituutin sisältöjä ja materiaaleja opetuksessaan ja kouluttamalla Ikäinstituutin koulutusmoduuleja. Opettajien mukaan opiskelijat hyödynsivät voitias.fi sivustoja, minkä lisäksi maahanmuuttajataustaiset opiskelijat hyödynsivät myös Kunnan eväät kortteja ja videoita.

Opettajapalautteessa (Sataedu) kiitetään opiskelijoiden mahdollisuutta ladata materiaalit vapaasti ”*Kunnan Hoitaja -koulutuskokonaisuus sopii mainiosti kotihoidon osaamisalaan, joissa ammattitaitovaatimukset kohtaavat koulutussisällön kanssa. Välitehtävät olivat loistavia ja koulutus kokonaisuudessaan tuo tasalaatuisuutta opetukseen*”.

Kajaanin ammattikorkeakoulussa (KAMK) on mahdollista valita Ikäihmisten liikuntapalvelut -opintojakso (5 opintopistettä, 135 opiskelutuntia) osaksi liikunnanohjaajan vaihtoehtoisia ammattiopintoja. ”*On ollut mahtavaa, että kurssiin on voitu yhdistää VoiTas-valmentajatutkinto. Kouluttajan näkökulmasta viime vuosina on ratkaiseva edistysaskel tapahtunut siinä, että keskeisimmät VoiTas (voima- ja tasapainoharjoittelun) -materiaalit ovat vapaasti ladattavissa opiskelijoiden käyttöön verkosta. Voimaa vanhuuteen -videoiden tarjonta on laajentunut entisestään ja kouluttajamateriaalit löytyvät Ikäinstituutin Moodlesta.*” Opiskelijapalautteiden mukaan ”*Materiaalit ovat hyviä, selkeitä ja tarpeellisia*” sekä ”*Tukevat oppimista ja tulevaisuuden työelämää*”.

Opetusalan seniorijärjestö ry:n (OSJ) kanssa on tehty yhteistyötä kirjoittamalla *Sinustako ulkoilustäväkouluttaja -artikkeli* Senioriopettaja -lehteen 1/2020.

Infokirjeitä Kultaa kouluttajille -hankkeesta ja koulutuksista on lähetetty sidosryhmille seuraavasti:

- Kuntien liikunnan ammattilaiset kirjepostina 8/2019, 1/2020 (249 kirjettä)
- Kuntien liikunnan ammattilaiset sähköpostitse 6 ja 8/2019, 1/2020, 9/2020, 1/2021, 8/2021, 1/2022 (210 osoitetta)
- Erityisliikunnan verkostokirje, liikunnan – ja erityisliikunnanohjaajat 6/2019, 12/2019, 5/2020, 9/2020, 3/2021, 5/2021, 11/2021, 2/2022 (180 hlöä)
- Ikäinstituutin kouluttajaverkosto 4/2019, 6/2019, 10/2019, 5/2020, 8/2020, 1/2021, 6/2021, 10/2021, 12/2021 (800 osoitetta)
- Ikäinstituutin asiakasrekisteri 8/2021
- Kultaa kouluttajille -koulutuksen käyneet 3/2020, 6/2020, 8/2020, 11/2021
- SoveLi:n uutiskirje jäsenistölle 6/2019, 12/2019, 9/2020 (900 osoitetta)
- OSJ:n liikunnanopettajat 12/2019, 8/2020 (22 500 kpl)
- Liikkeellä voimaa vuosiin -verkoston jäsenet 11/2019 (500 kpl)
- Oppilaitosten liikunnanopettajat 9/2019, 1/2021 (27 kirjettä)
- Kuntokeskukset, Personal trainerit ja liikunnan ohjaajat 1/2021 (822kpl)
- Voimameili 3/2019, 4/2020 (1900 osoitetta)
- Voimasanommat, painettu, 2/2020 (8000 kpl)

Hankkeen maantieteellinen laajuus

Kultaa kouluttaja- starttikoulutuksia ja kouluttajakoulutuksia järjestettiin eri puolella Suomea. Koulutuksia muokattiin koronan ja saavutettavuuden lisäämisen vuoksi etämuotoon, jotta mahdollisimman monella olisi mahdollisuus osallistua ja kouluttajia saataisiin kuntiin, joista heitä puuttuu. Maantieteellinen sijainti ja kulkuyhteydet eivät vaikeuttaneet osallistumista. Haasteina ovat edelleen Itä-Suomi ja Lappi.

Markkinointia on kohdennettu erityisesti kuntiin, jotka eivät ole vielä olleet Voimaa vanhuuteen -ohjelmassa. Lisäksi se on suunnattu ikäihmisten liikunnan parissa toimiville liikunnan ammattilaisille koko Suomessa. Hanke tavoitti 36 uutta kuntaa, jotka eivät ole aiemmin kuuluneet Voimaa vanhuuteen -ohjelmaan tai -kärkihankkeeseen.

Kultaa kouluttajille -starttikoulutuksissa oli osallistujia ympäri Suomen painottuen määrällisesti Etelä-Suomeen. Koulutukset toteutuivat pääsääntöisesti verkossa, minkä lisäksi lähikoulutuksia järjestettiin Helsingissä ja Lahdessa.

Kouluttajakoulutuksia järjestettiin lähikoulutuksina seuraavilla paikkakunnilla:

Ulkoiluystäväksi iäkkäälle -kouluttajakoulutus: Seinäjoki, Tampere, Helsinki

VoiTas -kouluttajakoulutus: Espoo, Oulu, Tampere, Joensuu

Liikuntaneuvontaa ikäihmisille: Lappeenranta

Kohderyhmän osallistuminen toiminnan / hankkeen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin

Hankesuunnitelmassa huomioitiin kohderyhmän toiveet/tarpeet toteuttamalla kouluttajakysely 2018.

Vastaajista 74 % piti erittäin tärkeänä/tärkeänä kuulua kouluttajaverkoston. Toiveina olivat erityisesti maksuttomat koulutukset ja kouluttajatapaamiset. Toivottiin myös oppaita verkossa ja painotuotteina.

Lisäksi aiemmissa palautteissa oli toivottu koulutusta osallistavista menetelmistä ja liikuntaneuvonnasta.

Hanke vastasi kouluttajien toiveeseen tarjoamalla maksuttomia koulutuksia ja materiaaleja. Hankkeen lopussa pilotoitiin lisäksi Kultaa kouluttajille - treffit. Täydennyskoulutus sisälsi ajankohtaista tietoa kouluttajana toimimisesta, tuoreinta tutkimustietoa liikunnasta ja ravitsemuksesta sekä Opintokeskus Siviksen kanssa tuotetun sisällön yhteistoiminnallisista ja osallistavista menetelmistä. Kouluttajat ovat siis olleet mukana kehittämässä ja päivittämässä sisältöjä sekä kommentoineet materiaaleja.

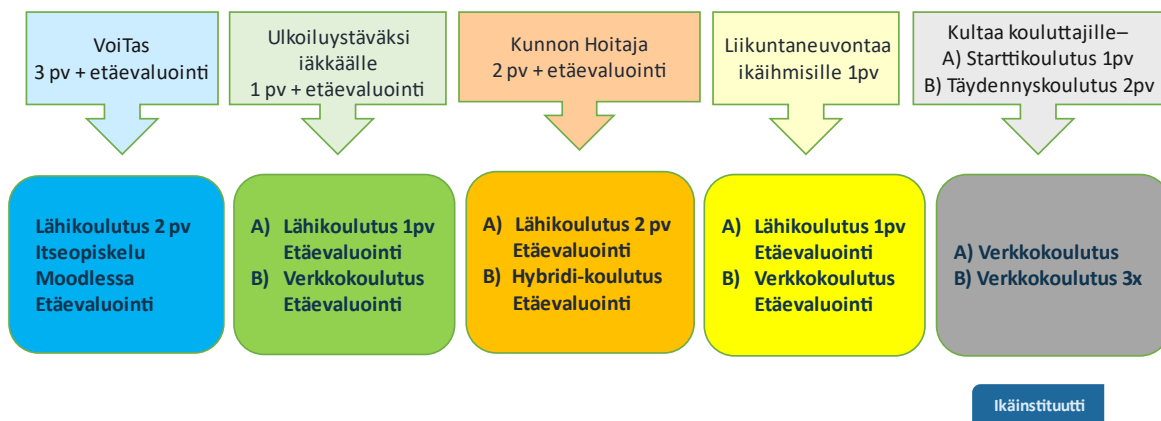
Kaikista koulutuksista kerättiin palaute, jossa pyydettiin kehittämisehdotuksia. Koulutuksissa hyödynnettiin osallistavia menetelmiä, jolloin kouluttajat toimivat myös toistensa tutoreina. Osallistujia kannustettiin myös avoimeen dialogiin sekä osaamisen ja kokemusten jakamiseen. Kouluttajat kuuntelivat ja hyödynsivät keskusteluissa esille tulleita kehitystarpeita ja ideoita.

Tulosten osoittamisessa käytettiin seuraavia tiedonkeruumenetelmiä: osallistuneiden palautelomakkeet, kouluttajakoulutuksiin osallistuneiden raportointiyhteenvedot, suullinen palaute, kouluttajaverkoston liittyneiden määrä. Hankkeessa seurattiin paikallisten ohjaajakoulutusten toteutumista kouluttajien raportoinnin pohjalta.

Koulutuspalautteiden perusteella verkkokoulutukset onnistuivat hyvin. Koulutukset arvioitiin 4,2–4,8/5. Ne koettiin vuorovaikutteisiksi, selkeiksi ja konkreettisia työkaluja antaviksi. Palautteissa kiitettiin kouluttajia ja koulutusten sisältöjä sekä materiaaleja, onnistuneesti toteutunutta keskustelua ja ajankäyttöä. Tyytyväisiä oltiin myös verkostoitumiseen ja yhdessä oppimiseen. Palautteet huomioitiin toimintaa kehittäessä; tietoa tiivistettiin ja jäsennettiin, koulutuksia kehitettiin vastaamaan tarpeita ja toiveita.

Digiloikka -oppimiseen eri muotoja

Materiaalit koettiin laadukkaiksi ja helposti käyttöön otettaviksi. Verkkokoulutukset jäivätkin osaksi Ikäinstituutin koulutuksia lähikoulutusten rinnalle. Moodle -oppimisympäristöä päivitetään tarpeiden pohjalta.

Oppilaitoksen opettajan/kouluttajan palautteen perusteella (KAMK) on tärkeää, että keskeisimmät VoiTas (voima- ja tasapainoharjoittelun) -materiaalit ovat vapaasti ladattavissa opiskelijoiden käyttöön. Voimaa vanhuuteen -videoiden tarjonta on laajentunut ja kouluttajamateriaalit löytyvät Ikäinstituutin Moodlesta.

KAMK toteuttaa uutena verkkokoulutuksena Personal Trainereille kohdennetun Academic PT -erikoistumiskoulutuksen (laajuus 30 op). PT:t voivat suuntautua erikoistumiskoulutuksessa mm. iäkkäiden toimintakykyyn ja suorittaa myös VoiTas-valmentajatutkinnon.

Yhdessä oppimiseen on tullut useita eri tapoja ja ne on sovitettu lähi-, etä- ja hybridi- koulutuksissa toteutettaviksi. Kouluttajakoulutus palautteiden mukaan tässä on onnistuttu hyvin. *”Verkkokoulutus onnistui yllättävän hyvin ja myös ryhmätyöt, siitä 10+ arvosana kouluttajille ja toteuttajille.”*

Jatko

Ikäinstituutti jatkaa kouluttajaverkoston fasilitointia. Verkosto vaatii jatkuvaa huolenpitoa, täydennyskoulutusta ja uusia materiaaleja pysyäksään aktiivisena. Keskeisiä toimia:

- Kannustetaan kouluttajia raportoimaan paikallista ohjaajakoulutuksistaan Ikäinstituutille
- Kannustetaan kouluttajia liittymään alueellisiin oppimisverkostoihin ja osallistumaan verkostolle tarjottaviin täydennyskoulutuksiin
- Kouluttajille lähetetään 2xvuodessa sähköinen kouluttajakirje
- Tiedotetaan kouluttajia mahdollisuudesta liittyä Voimaa vanhuuteen VIP fb-ryhmään